
Vergaderjaar 2022–2023

21 501-04

Ontwikkelingsraad

Nr. 253

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 november 2022

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 28 november 2022.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD BUITENLANDSE ZAKEN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING VAN 28 NOVEMBER 2022

Introductie

Op maandag 28 november vindt de Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking plaats. De Raad zal spreken over de opvolging van de top tussen de staatshoofden en regeringsleiders van de EU en de Afrikaanse Unie (AU) die in februari jl. plaatsvond.¹ Dit onderwerp zal tevens terugkomen in de uitwisseling van de Raad met de voorzitter van de Commissie van de Afrikaanse Unie, dhr. Moussa Faki Mahamat. Tijdens deze dialoog zal ook de wereldwijde impact van de oorlog in Oekraïne, waaronder wat betreft voedselzekerheid, aan bod komen. De Raad zal ook spreken over de situatie in Oekraïne, waaronder naar verwachting over de EU-inzet op de korte termijn. Tot slot zal de Raad spreken over de situatie in Afghanistan en het bieden van ondersteuning van basisnoden.

EU-AU follow-up top

De Raad zal zich buigen over de opvolging van de EU-AU top van februari jl. De EU-Afrika relatie is sindsdien op een aantal terreinen onder druk komen te staan. Hierbij speelt onder meer de positie van een aantal Afrikaanse landen als het gaat om de Russische inval in Oekraïne een rol, evenals de samenwerking van een beperkt aantal landen met Rusland op veiligheidsterrein. De AU heeft in het algemeen gevraagd om meer Europese aandacht voor de humanitaire en ontwikkelingsnoden op het continent. Deze zijn verergerd als gevolg van de stijgende voedselprijzen en de impact van klimaatverandering.

Gezien de groeiende geostrategische rol van Afrika en de directe Europese belangen in Afrika op het terrein van veiligheid, economie en handel, migratie, klimaat en bescherming van democratische waarden, is een regelmatige bespreking op ministerieel niveau over de opvolging van de top voor Nederland van belang. Hierbij zet Nederland in op een snelle operationalisering van de afspraken die voortkomen uit de top. Met het oog op de ministeriële EU-AU bijeenkomst die gepland staat voor begin 2023, is het nodig snel werk te maken van de gemaakte afspraken, onder meer op het gebied van het EU-AU investeringspakket, vaccin-productie, migratiepartnerschappen en steun aan de gemeenschappelijke Afrikaanse vrijhandelszone. Door gezamenlijk op te trekken kan de EU meer impact en zichtbaarheid bereiken. Daarvoor is heldere communicatie met Afrikaanse landen over de samenwerking en investeringen van belang, waaronder over het Global Gateway investeringspakket voor versterkte inzet op voedselzekerheid, klimaatmitigatie en -adaptatie. Nederland zal zich hiervoor inzetten. Daarnaast zal Nederland aandacht vragen voor het belang van voortgang op de brede partnerschappen met Afrikaanse landen om migratiesamenwerking te verbeteren.

Dialoog met AU Commissievoorzitter Faki

De Raad zal spreken met de AU Commissievoorzitter dhr. Moussa Faki Mahamat. In deze dialoog zal ook de opvolging van de EU-AU top van februari jl. aan de orde komen. De uitwisseling met Commissievoorzitter Faki biedt de gelegenheid om het belang van een gelijkwaardig partnerschap te benadrukken, opdat positieve resultaten worden bereikt voor beide zijden. Naar verwachting zal Commissievoorzitter Faki ideeën delen op welke terreinen op korte termijn concrete resultaten te boeken zijn. Hierbij zal Nederland de EU steun voor onder meer de bestrijding van

¹ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1798.

honger in de Hoorn van Afrika, de Sahel en West-Afrika onder de aandacht kunnen brengen.

De uitwisseling met Commissievoorzitter Faki is tevens een gelegenheid te reflecteren op de uitkomsten van de COP-27 top in Sharm el Sheikh – Egypte, en versterkte EU-AU samenwerking op klimaatverandering. Ook zal de Raad dit gesprek aangrijpen om te benadrukken dat de EU geïnteresseerd is aan het implementeren en verlengen van het VN Graaninitiatief voor de Zwarte Zee, dat een belangrijke rol speelt in het betaalbaar houden van graan wereldwijd, ook voor humanitaire actoren zoals het Wereldvoedselprogramma. Nederland zal er nogmaals op wijzen dat voortdurende Russische agressie de belangrijkste belemmering vormt voor een spoedig einde aan het conflict en daarmee aan de onrust op de markten voor voedsel, brandstof en kunstmest die Afrika hard raken. Nederland zal de uitwisseling ook aan willen grijpen om de AU de kans te geven het Afrikaanse perspectief op het conflict in Oekraïne voor het voetlicht te brengen.

Oekraïne en Afghanistan

De Raad zal ook spreken over crises, die ieder om andere redenen bespreking behoeven.

Ten eerste zal de Raad spreken over de situatie in Oekraïne. Het accent van de bespreking zal liggen op de meest urgente noden van Oekraïne en de EU-steun op korte termijn. Daarbij zal aandacht worden besteed aan in-natura humanitaire hulp via het EU Civiele Protectiemechanisme (EUCPM), zoals medische hulpgoederen en elektriciteitsgeneratoren. Ook zal de liquiditeitsbehoefte van Oekraïne en steun voor de zogenaamde «rehabilitatie» van kritieke infrastructuur als waterzuivering en elektriciteitsnet aan de orde komen. Op 9 november jl. presenteerde de Commissie voorstellen voor 18 miljard euro EU-liquiditeitssteun aan Oekraïne in 2023 om in deze noden te helpen voorzien. Uw Kamer ontvangt zo spoedig mogelijk een kabinetsappreciatie van deze voorstellen. Tot slot zal het naar verwachting gaan over *early recovery* en hervormingen en capaciteitsopbouw ter voorbereiding op wederopbouw op middellange termijn. Nederland zal aandacht vragen voor de noodzaak van een internationaal coördinatieplatform voor wederopbouw.

Ten tweede zal de Raad spreken over de situatie in Afghanistan. In oktober 2021 sprak de Raad reeds over de humanitaire en ontwikkelingsaspecten van Afghanistan en de buurlanden.² De Raad stelde destijds vast dat een zekere mate van steun voor de verstrekking van basisdienstverlening noodzakelijk is, maar ook dat voorwaarden nodig zijn om te voorkomen dat fondsen naar de Taliban vloeien of dat dergelijke hulp via de centrale overheid zou worden verdeeld. De Raad zal spreken over de ontwikkelingen in Afghanistan gedurende het afgelopen jaar.

Zoals vermeld in onder meer de «Langetermijnvisie Nederlandse inzet in Afghanistan» van 7 juli jl.³ is Nederland gebaat bij een stabiel Afghanistan. Een mogelijke verdere ineenstorting brengt immers risico's met zich mee van toenemende humanitaire noden, irreguliere migratiestromen, regionale instabiliteit en meer bewegingsruimte voor terroristische organisaties en hun aanhangers. Nederland zal daarom tijdens de Raad het belang benadrukken van tijdelijke ondersteuning voor basisnoden. Dergelijke inzet is nodig voor stabiliteit van de Afghaanse economie en samenleving en voor de zelfredzaamheid van de Afghaanse

² Kamerstuk 21 501-04, nr. 242.

³ Kamerstukken 34 952 en 27 925, nr. 177.

bevolking. Nederland zal tevens tijdens de Raad de noodzaak onderstrepen van vasthouden aan de voorwaarden ten aanzien van die steun, waaronder dat steun alleen via multilaterale organisaties of ngo's mag worden verstrekt, dat er geen inhoudelijke bemoeienis van de Taliban mag plaatsvinden m.b.t. beleid, uitvoering en management, en dat er gelijke toegang dient te zijn voor vrouwen en meisjes.